

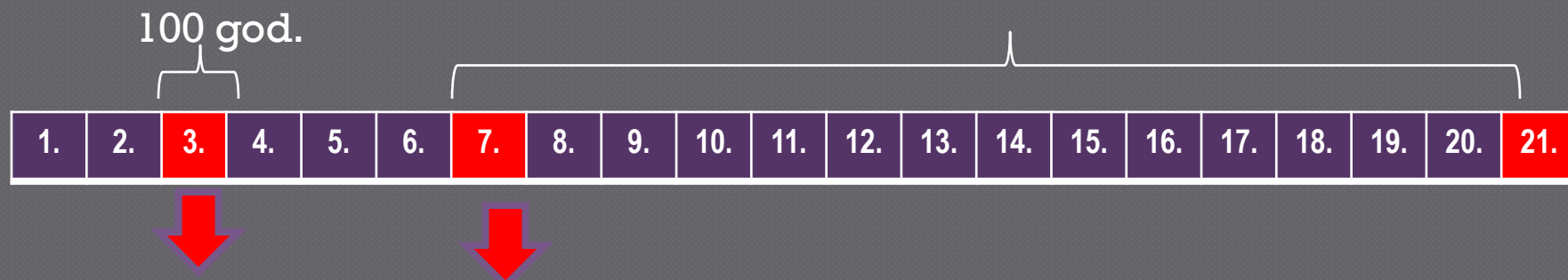
Od Palače do grada Splita

II.dio

Koje dijelove Palače prepoznajete na fotografiji?

Nakon smrti cara Dioklecijana

316. godine umro je car Dioklecijan, Palača ostaje u posjedu rimskog dvora i u njoj žive prognani članovi carskih obitelji

Rušenjem Salone u **7.stoljeću** počinje naseljavanje Palače stanovnicima razrušene Salone i stvaranje novog grada unutar zidina Dioklecijanove palače – **grada Splita.**

Naseljavanje Palače

- ⦿ Kada su stanovnici Salone naselili Palaču, koristili su gotove prostore i gradili nove. Bogatiji su gradili sebi kuće, a siromašniji su koristili dijelove podruma, vjerojatno kao privremena rješenja.
- ⦿ Nakon što su se u Palači počele graditi nove kuće, podrumi su počeli služiti za skladištenje otpada i urušenog materijala.
- ⦿ Zapadni dio podruma je, zbog slabije osvjetljenosti, a možda i izvora vode, rano pretvoren u odlagalište otpada.
- ⦿ Istočni je dio, pregrađivanjem postojećih prostorija pretvoren u stambeni prostor.
- ⦿ Kada se ispunio sav prostor za građenje unutar Palače, grad se nastavio širiti prema sjeverozapadu – područje današnjeg Narodnog trga- Pjace i Manuša.

Otkopavanje i čišćenje podruma Palače

Dioklecijanovi podrumi i palača - arhivske fotografije
Izvor: Licencirane fotografije / Autor: Muzej grada Splita

Najznačajniji zahvati u Palači

MAUZOLEJ

- u 7.st. nadbiskup Ivan Ravenjanin pretvara mauzolej u kršćansku crkvu posvećenu Uznesenju Blažene Djevice Marije – poznatiju kao Katedrala sv. Duje
- ona postaje najstarija katedrala na svijetu
- u Katedralu su iz Salone prenesene kosti kršćanskih mučenika, sv.Dujma i sv. Staša
- Katedrala je kroz stoljeća dobila bogate ukrase:

Katedrala

- Drvene vratnice, hrvatskog majstora Andrije Buvine
- Bogato ukrašene oltare
- Propovijedaonicu
- Zvonik

Buvinove vratnice

- U 13. stoljeću Katedrala dobiva drvene vratnice koje je izradio hrvatski drvorezbar i slikar **Andrija Buvina**
- Vratnice imaju dva krila sa po 14 reljefa, ukupno 28, koji prikazuju prizore iz života Isusa Krista
- Novija istraživanja pokazuju da su vratnice bile obojane

Oltari

- S lijeve i desne strane glavnog oltara u 15.st. izgrađeni su oltari solinskih svetaca i mučenika: sv.Dujma i sv. Anastazija (Staša).
- Oltar sv. Dujma izradio je hrvatski majstor Juraj Dalmatinac, a oltar sv. Anastazija talijanski majstor Bonino.

Oltar sv. Dujma

Glavni oltar

Oltar sv. Anastazija/Staša

Zvonik

- Prepoznatljivi simbol Splita i njegova zaštitnika sv. Dujma – visok 57 metara
- Građen od 13. do 16. stoljeća
- Temeljito je obnovljen tijekom 19. stoljeća

7.svbnja – blagdan sv. Dujma

- ◎ Sv. Dujam je zaštitnik Splita
- ◎ Bio je biskup koji je štitio kršćane u vrijeme progona cara Dioklecijana
- ◎ Ubili su ga Rimljani
- ◎ Nakon pada Salone, njegove kosti prenesene su u Mauzolej koji je pretvoren u katedralu
- ◎ Dioklecijanov sarkofag je uništen

Najznačajniji zahvati u Palači

JUPITEROV HRAM

- oko 6.st. je pretvoren u krstionicu sv. Ivana Krstitelja.
- Sada se u njoj nalazi poznati krsni zdenac s najstarijim prikazom hrvatskog vladara, najvjerojatnije Zvonimira i veliki brončani kip Ivana Krstitelja koji je izradio poznati hrvatski kipar Ivan Meštrović.

“Pusti me proć!”

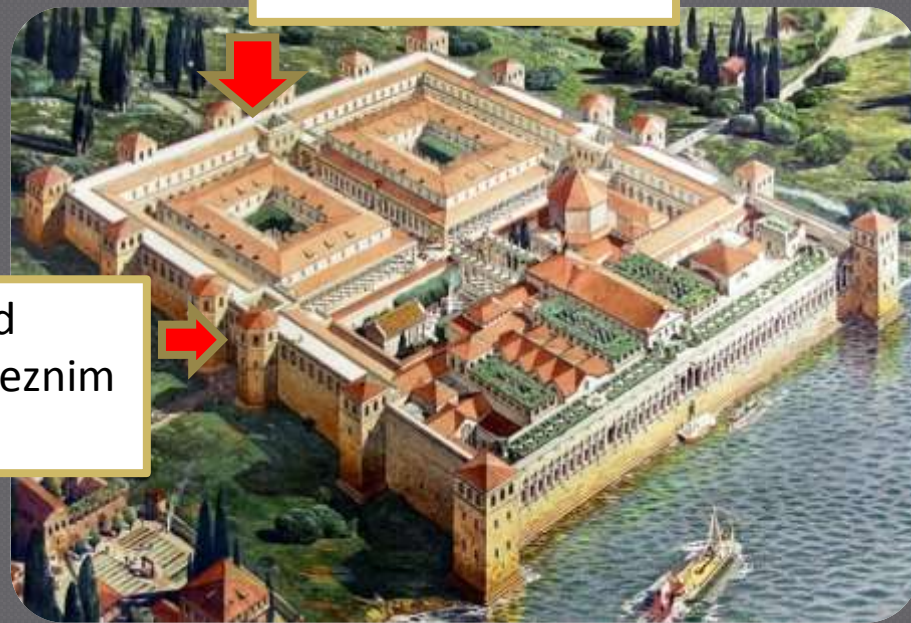

Najstarije crkve u Palači

- Crkve iz najranijeg perioda u Palači gradile su se u prostorima careva stana, na svim vratima Palače i u nekim kulama. Prostor Palače tako je poprimao kršćanska obilježja. Većina ranih crkava je srušena. Najbolje očuvane su:

Crkva sv. Martina
na Zlatnim vratima

Crkva Gospe od
Zvonika na Željeznim
vratima

Crkva sv. Martina

- ◉ Izgrađena je iznad Zlatnih vrata u prostoru u kojem se nalazila naprava za dizanje rešetkastih vrata.
- ◉ Široka je oko 1,5 metara, a duga oko 9 metara.
- ◉ Poznata je po najbolje sačuvanoj oltarnoj pregradi iz 11.st.

Crkva Gospe od zvonika

- Izgrađena je iznad unutrašnjeg ulaza, nad hodnikom zapadnih /Željeznih vrata.
- Poznata je po svom zvoniku izgrađenom u 11.st., najstarijem zvoniku u gradu.

Palace u Palači

- ◉ Jedna od najstarijih i najvećih palača u Splitu
- ◉ Pripada plemićkoj obitelji **Grisogono**.
- ◉ U lijevom dijelu palače je danas poznata kavana Luxor, dok je desni dio palače ostao u posjedu obitelji.

Palače u Palači

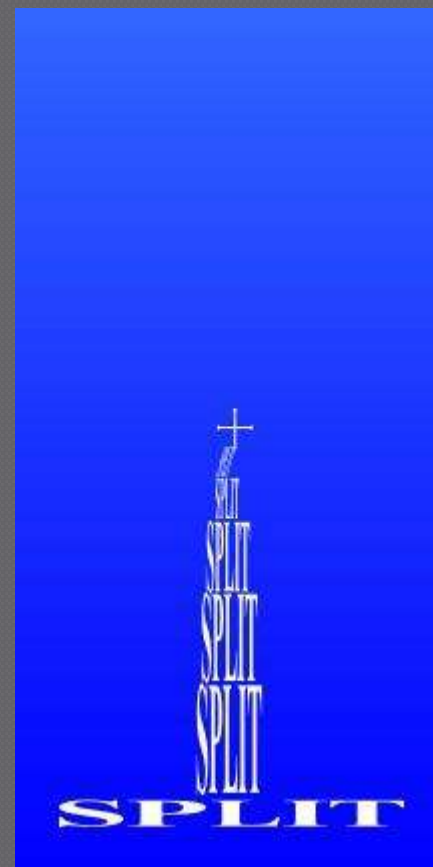

- Palača koja je pripadala splitskoj plemićkoj obitelji **Papalić**
- Danas Muzej grada Splita

Zastava i grb grada Splita

Sjeverni dio Palače sa "Zlatnim vratima".
U pozadini je zvonik Katedrale prije obnove.
Lijevo je hrvatski grb, a desno prikaz sv. Duje

Izvori:

1. Marasović, K.; Marasović, T.: Naseljavanje Dioklecijanove palače, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu, 2012.
2. Regan, K.; Nadilo, B.: Stare crkve u Dioklecijanovoj palači i u neposrednoj blizini; časopis Građevinar, 2007/59
3. <http://www.plemstvo.hr/obitelji/grisogono>

Pripremila: Agnes Jelačić, pedagoginja